పునర్జన్మ

"మధ్యాహ్నం ఒకసారి వస్తారూ మీతో మాట్లాడాలి" అన్నారు రాజారావుగారు.

"అలాగే వస్తానండీ" అన్నాను వెంటనే. ఆయన వెళ్ళిపోయారు. ఆయన అటు వెళ్ళగానే మళ్ళీ నాలో ఆలోచన రేకెత్తింది.

రాజారావుగారు ఆ బడిలో పదేళ్ళనుండీ పని చేస్తున్నారు. నే నక్కడికి వెళ్ళి నాలుగు సంవత్సరాలే ఐంది. ఐనా వారితో నా కంత పెద్ద పరిచయం లేదు. కనిపించినపుడు మాత్రం చిరునవ్వుతో పలకరించేవారు. పెద్దవారిపట్ల సహజంగా ఉండే గౌరవ భావంచేత నే నెక్కువగా మాట్లాడేవాణ్ణి కూడాకాను.

ఆ మధ్య ఒకసారి "మీవద్ద ఏవైనా పుస్తకాలున్నాయా" అంటూ వచ్చారు. ఎలాంటి పుస్తకాలు కావాలని అడిగాను.

"మా పెద్దమ్మాయి కలకత్తాలో ఉందండీ. అక్కడేమో తెలుగు పుస్తకాలు దొరకవు. అంచేత అప్పడపుడూ పంపుతుంటాను" అన్నా రాయన.

నాలుగో ఐదో నా వద్ద ఉన్న కథల పుస్తకాలు తెచ్చి యిచ్చాను. ఆయన పట్టు కెళ్ళారు. అప్పటినుంచీ ఏదో కన్పించినపుడు ఒకటి రెండు మాటలు మాట్లాడుకొనేవాళ్ళం. అంతే

వారికీ, నాకూ ఉన్న పరిచయం. అలాంటపుడు వారు నాతో మాట్లాడవలసిన అవసరం ఏమైనా ఉంటుందనే ఆలోచన నాకు కలగడం సహజమే. కానీ, సమాధానం మాత్రం నాకు దొరకలేదు.

ఆ మధ్యాహ్నం సరాసరి వారి వద్దకు వెళుతుండగానే వారే ఎదురుపడ్డారు. "మీ కోసమే వస్తున్నాను రండి" అంటూ హోటలువైపు దారితీశారు.

వెళుతూ వెళుతూ ఆయనే మొదలు పెట్టారు. చాలా ఆతురతగా ఏం చెబుతారోనని యెదురు చూశాను

"ఈ కార్డును చూడండి" అంటూ ఒక పోష్టు కార్డును నా చేతికి అందిచ్చారు. చదివాను. "లీలా ఎక్స్పయర్డ్ ఆన్ టెసిత్ మార్నింగ్" శ్యామారావు" ఒక్కటే వాక్యం ఉన్నది. ఆయనవైపు చూస్తూ "ఎవ. రీ లీల" అంటూ ప్రశ్నించాను.

మీ వద్ద పుస్తకాలు కూడా తీసి పంపాను జ్ఞాపక ముందనుకొంటాను. ఆమే" అన్నారాయన.

"కలకత్తాలో ఉన్న మీ అమ్మాయే" అంటూ దిగాలు పడి నిలబడిపోయాను.

"అవును" అంటూ హోటలు మేడ మెట్లెక్కడానికి ఉపక్రమించారు రాజారావుగారు. అయ్యో! అన్పించింది నాకు. పాపం ఎలా భరిస్తున్నాడీ దుఃఖాన్ని! కలకత్తాలో ఆమె చనిపోతే ఈయనెలా వెళ్ళగలడు? అందులోనూ కార్డు వ్రాస్తే అది ఏ మూడో రోజో అందుతుంది గదా! వెడితే

విమానంలో వెళ్ళాలి. ఈ శ్రమంతా ఎందుకని కార్డు వ్రాశారేమో! పాపం రాజారావుగారెలా తట్టుకోగలిగారీ దెబ్బకు అన్పించింది.

కన్న కూతురి వియోగం సామాన్యమైందా!

“ఏం జబ్బండీ” అన్నాను కూర్చుంటూ రాజారావు గారితో “జబ్బేమీ లేదు. ఏ విషయమూ తెలియదు. ఈ కార్డు అందింది. ఈ కార్డు సరాసరి ఇంటి చిరునామాకు వచ్చింది. నేను బడిలో ఉండగా ఫోన్ చేశారు. అమ్మాయి పోయిందనగానే మ్రాన్పడిపోయాను. ముందు మా చిన్నమ్మాయి మీద నా దృష్టిపోయింది. గబగబా చిన్నమ్మాయివద్దకు వెళ్ళాను. నే నెలా వెళ్ళానో నాకు తెలియదు. బహుశా యాంత్రికంగా జరిగి ఉంటుంది. చిన్నమ్మాయిని చూశాక ఇంటికి వెళ్ళాను. అందరూ ఏడ్పుల్లో ఉన్నారు. మా పెద్దమ్మాయి పోయిందంటే కార్డు వ్రాస్తారా? అంత నిర్లక్ష్యంగా కార్డు ఎందుకు వ్రాస్తారు? ఏ టెలిగ్రామో ఇస్తారు కానీ” అనే ఆలోచన కూడా నాకు కలగలేదు. రెండు మూడు గంటలు గడిచాక మళ్ళీ ఆలోచించాను. కానీ, అమ్మాయి బ్రతికి ఉంటుందనుకోవడం వెర్రిగా తోచింది నాకు. ఎంతో బాధతో నా గుండెలు దహించుకొనిపోయాయి. కార్డును తీసుకొని మరో స్నేహితుని దగ్గరకు వెళ్ళాను.

“చాలా దూరంలో ఉన్నారు. తంతి పంపితే బయలుదేరి శ్రమ పడిపోతారు. మూడు రోజులకు గానీ చోటు ఎటూ చేరుకోలేరు గనుక కార్డు వ్రాసి ఉంటారు” అన్నా రాయన. అవును. అంతే ఉంటుందనిపించింది. ఏడుస్తూ ఇల్లు చేరు

కొన్నాను. అందరి ముఖాల్లో విషాదం. అందరి కళ్ళల్లోనూ నీళ్ళు. ఒక్కరూ మంచినీళ్ళు కూడా ముట్టుకోలేదు.

తెనాలిలో మా అబ్బాయి ఉన్నాడు. వాడికో ఉత్తరం వ్రాద్దామని తోచి వెంటనే కార్డు వ్రాశాను. ఏమి చేయడానికీ తోచలేదు. ఎటు తిరిగి కలకత్తాకు వెడితే మంచిదని తోచింది. అన్నీ ముగిశాక అంత దూరం వెళ్ళి చేసేదేముంది?

దేనికీ అబ్బాయిని సంప్రదించడం మంచిదిగా తోచింది. అబ్బాయి ఏం వ్రాస్తాడోనని ఎదురు చూస్తూ పడుకొన్నాను. ఆ రాత్రి చాలా భయానకంగా గడిచింది. మరునాడు బడికి వచ్చి పది రోజులు సెలవు వ్రాసి ఇంటికి వెళ్ళిపోయాను. మిరాకోజు బడిలో లేరనుకొంటాను. ఇంటికి వెళ్ళి పడుకొన్నాను. ప్రతి క్షణమూ అమ్మాయి నా కళ్ళముందు మెదులు తోంది.

టప టప మంటూ నీటి చుక్కలు మేజామీద పడ్డాయి. అవి రాజారావుగారి కన్నీటి చుక్కలు. ఆయన గొంతు జీరవోయింది. ఆయన ముఖాన్ని విషాదచ్ఛాయలు క్రమ్మివేశాయి.

కన్న తండ్రి హృదయం గదా! ఎలా తరుక్కు పోతున్నదో! అసలాయన ఎలా పైకి లేచి నిలబడ గలిగాడా అనుకొన్నాను. నా కాయనతో కలిగిన బహుకొద్ది పరిచయంతోనే ఆయన హృదయం చాల మెత్తనిదన్ని గ్రహించిన నాకు ఆయన నా స్థితిలో చూడడం చాల బాధగా కన్పించింది. అడ బిడ్డల పెంపకంలో అనుభవమైన ప్రేమానురాగాలతో నాకూ కొంత పరిచయముంది. మానవుడు పోయే ప్రాణాన్ని నిలబెట్ట లేడు. ప్రతి యొక్కరి ప్రాణమూ ఎప్పుడో ఒక నాటికి పోక తప్ప

దన్న గొప్ప సత్యం అందరికీ తెలిసిందే. ఐనా ప్రాణానికి ముప్పు వచ్చినప్పుడు గిజ గిజ లాడిపోతాడు. తన కన్న బిడ్డకో, కన్న బిడ్డకో, కన్న తల్లికో, ప్రేయసికో, ఏ ఆత్మీయ స్నేహితునికో ప్రమాదం సంభవించినపుడు తన ప్రాణాన్నైనా యివ్వగలనని భగవంతునితో మొర పెట్టుకొంటాడు. తన ఆయుస్సులో కావలసినన్ని సంవత్సరాలు తీసుకోమని కూడా ధ్యానించుకొంటాడు. భగవంతుడు డా మొరలను ఆలకిస్తాడో లేదోనన్న విషయం వేరు. కానీ అనురాగమూ, అభిమానమూ, ప్రేమా ఆ విధంగా వ్యక్తమౌతుంది. అంతేగాదు. చివరికి ఆత్మీయులకు ప్రాణంపోయిందని రూఢిఅయిన తర్వాతకూడా ఆ విషయాన్ని నమ్మరు. శవానికి ప్రాణం రాగలదని భ్రమిస్తారు. దింపుడు కళ్ళం ఆశనుకూడా వదలుకోరు. మనిషిలోని బలహీనతో లేక శక్తివంతమైన ప్రేమయొక్క పరిణామమో తెలియదు. అలాంటి ప్రేమ పరిణామాన్నే పిచ్చి అంటాం తుదకు.

రాజారావుగారిని చూచినపుడు నా కివన్నీ జ్ఞప్తికి వచ్చాయి. ఆయన ఐదారు నిమిషాలు దుఃఖోద్వేగంతోనో లేక గడచిన మధుర స్మృతుల దివ్యావలోకనంతోనో నిశ్శబ్దంగా ఉండిపోయారు. నేనూ అలాగే ఉండిపోయాను. ఆ కొద్ది నిమిషాలూ ఆయన కుమార్తెను తలంచుకొని ఆమెను సాక్షాత్కరింప జేసుకొని ఉంటాడు. నేనుకూడా నా అనుభవాలను నెమరు వేసుకొంటూ ఉండిపోయాను.

ఆయనను మాట్లాడించాలనుకొన్నాను. ఏమని ప్రారంభించాలో తెలియదు. ఇంతలో ఆయనే మరో ఉత్తరాన్ని తీసి ఇచ్చారు. అది ఆయన కుమారుడు వ్రాసిన జాబు.

"మీ కందినట్లే నాకు కార్డు చేరింది. కానీ, లీల మరుగైందన్న విషయాన్ని నేను నమ్మలేకపోతున్నాను. అదే నిజమైతే ఆమె లేని లోటును నేనెలా భరించగలనో తెలియదు."

కుమారుడు, నిరంజనరావు.

ఆ లేఖను చదివిన వెనుక నాకు కొంత ధైర్యం వచ్చింది. ఇంత స్పష్టంగా నేను నమ్మలేకపోతున్నాను అని వ్రాయడానికి కారణమేమిటి? పైగా నా అనుమానం దృఢం కావడానికి మరోకారణం కూడా ఉంది. లీల చనిపోయిందే దృఢమై ఉంటే రాజారావుగారు ఇట్లా బడికి రాగలరా? నాతోపాటు హోటలు మెట్లెక్కి రాగలడా? తారీఖునుబట్టి చూస్తే అమ్మాయి చనిపోయి అది నాలుగోరోజు. కనుక ఈ జాబు నెవరో పగవాడు వ్రాశాడేమో అన్పించింది నాకు. కానీ, కార్డుముద్ర కలకత్తాదే. వ్రాత, సంతకం అన్నీ రాజారావుగారి అల్లుడుగారివే.

"టిఫిన్ తీసుకోకుంటే పోతుంది. కాఫీనైనా త్రాగండి" అంటూ కుర్రవానివైపు తిరిగి రెండు కాఫీలు తీసుక రమ్మన్నాడు

అయోమయావస్థలో ఉండిపోయాను. "ఈ జాబులు రెండూ చేరిన మూడు రోజులకు ఈకార్డు అందింది" అంటూ మూడో కార్డును ఎత్తి ముందుంచారాయన. ఆ కార్డును తీసి చదివాను,

"మహారాజ రాజశ్రీ మామగారికి నమస్కారములు చేసి అల్లుడు శ్యామారావు వ్రాయులేఖ. గత బుధవారం నాడు లీల కాకుల జంటను చూడ్డంవల్ల ఆ దోష పరిహారార్థం

ఆమె చనిపోయినట్లు ఆత్మబంధువులకు జాబు వ్రాయమని పెద్దలు చెప్పారు. అంచేత మీకు కార్డువ్రాశాను. లీల కేమీ భయంలేదు. ఆమె ఆరోగ్యంగా ఉన్నది. అక్కడందరి క్షేమాలు తెలుపుతూ జాబు వ్రాయగోరెదను.

ఇట్లు. మీ అల్లుడు
శ్యామారావు"

"ఓరి పిడుగా!" అనుకొన్నాను. ఒక్కసారి నా గుండెల బరువు కూడా తగ్గిపోయింది. అర గంటలో నా హృదయం ఎన్నోమార్లు స్తంభించింది. ఒక్కోసారి ద్రవించిపోయింది. మరోసారి ఘనీభవించింది. ఎన్నో అనుభవాలు, మరెన్నో అనురాగ పూరితమైన స్నేహ సంబంధాలు నా స్మృతిపథంలో మెరిసిపోయాయి. విన్న నాకే ఇంత బాధ కలిగినపుడు కన్న తండ్రి ఎంత పరితపించి ఉంటాడో గదా! కన్నతల్లి ఎంతగా గుండెలను కరిగించుకొన్నదో! తోబుట్టువులు, అన్నదమ్ములు మరెంతగా ఏడ్చుకొని ఉంటారో! లక్ష పిడుగుల కంటే బలీయమైన, కోటి అణ్వాస్త్రముల కంటె శక్తివంతమైన చావు కబురును సత్యమైనపుడే అందివ్వాలి గాని ఏదో సనాతన ఆచారాలూ మూఢ నమ్మకాలూ ఆధారంగా ఎందుకు కల్పించాలి!

ఆలోచించగా ఆలోచించగా ఎప్పుడైనాసరే ఎట్టి సందర్భంలోనైనా బంధు హింస పాపమని తోచింది నాకు. ఈలాంటి అసత్యమైన కబుర్లతో ఆత్మీయులను ఆవేదనల పాలు చేయడం అమాయకతగా తోచింది.

"ఇది తప్పుగదండీ. ఈ విజ్ఞానయుగంలో కూడా ఈ లాంటి నమ్మకాలను ఉంచుకొంటే ఎట్లా?"

అన్నాను రాజారావుగారితో. ఆయన ప్రశాంతంగా నావంక చూస్తూ "శ్యామారావుది మాత్రం ఏం తప్పున్నది? అమ్మాయి కేదో ప్రమాదం సంభవిస్తుందనే భయంతో ఆ దోష నివారణార్థం అట్లా వ్రాశాడు. పెద్దవాళ్ళ సలహా ప్రకారం ఆ విధంగా ఆయన వ్రాసిందే మంచిది" అన్నాడు.

అవును నిజమే ఆ విధంగా ఉత్తరాలు వ్రాయకుంటే వూరుకోరు. శాస్త్ర ప్రకారం జరిగి తీరవలసిందే. అలాంటి సంఘంలో మనం ఉన్నంత వరకూ ఆ వాతావరణానికి అనుకూలంగా నడచుకోవలసిందే. ఇంతకూ ఇందులో ఉన్న ఉద్దేశమేమిటనే ఆలోచన మాత్రం నన్ను వదలలేదు.

ఏవ్యక్తి కోసమైనాసరే నలుగురు ఆవేదనపడడం, తమ ప్రేమను వెల్లడించడం, ఆ వ్యక్తి కోసం పరితపించడం, భగవంతుని ధ్యానించడం జరిగినపుడు ఆ వ్యక్తి యొక్క క్షేమం భద్రపడుతుంది. అందుకే మనలో ఆత్మీయులకోసం ప్రార్థనలు చేయకున్నా మీ ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యార్థం భగవంతుని ప్రార్థిస్తున్నామంటూ ఉత్తరాల్లో వ్రాయడం అలవాటు. సందేశాలు పంపడం ఆచారం.

అలాంటి ఆశీర్వాదాలు ఎంతైనా అవసరమే అవి లోపించినపుడు ఇలాంటి సంఘటనలను కల్పించే ఉద్దేశాలు పెద్దవారికి కలిగాయేమో! కాకుల జంటను వాటి కలయికను చూడ్డం మహాదోషమని మనవారి నమ్మకం. దానికి పరిహారం కోసం అంతకంటె మహాస్త్రాన్ని ఉపయోగించాలని చావు కబురును చల్లగా అందివ్వమని ఉంటారు.

"ఇక పోదామా" అంటూ పైకిలేచాను. రాజారావు

గారు గూడా పైకి లేచారు. వారిలో ముందున్నంత ఆ వేదన లేదు. సంతృప్తిగా నవ్వుతూ "ఏదేమైనా అమ్మాయి క్షేమంగా ఉంది. చివరి జాబు అందకుండావుంటే ఏమైపోయే వాళ్ళోగదా" అన్నారు.

"ఈ నమ్మకాలను నిరసించలేము. ప్రతి నమ్మకానికీ ఏదో ఒక ఆధారం ఉంది. కష్టాలలో ఉన్నవారిని గురించి దూర దేశంలోని ఆత్మీయులు ఆ వేదన పడడంవలన ఆ మనోవేదనలు పరిదీవనలై వారి కష్టాలు ఉపశమిస్తాయి. హృదయాలకు, మనస్సులకు సంబంధించిన ఈ విషయాల గురించి పరిశోధనలు జరిగితే ఎన్నో అపూర్వ రహస్యాలు తెలుసుకోవచ్చు. ఆత్మీయుల కేదో సంకటాలు సంభవించినపుడు ఎంత దూరంలో వున్నప్పటికీ అకస్మాత్తుగా ఏదో ఆ వేదన ఆరంభమవుతుంది. ఎడమకన్ను అదిరిందనో, ఎందుకో మనస్సు బావుండ లేదనో అంటుంటాము. ఒకసారి సాయంకాలం నేను పొరుగూరిలో ఉన్నాను. వాళ్ళు నన్ను బలవంతగా ఆ రాత్రికి అక్కడే ఉండమని నిర్బంధించి నిలిపివేశారు. కానీ, నాలో ఏదో ఆ వేదన ఆరాటమూ అరంభమైంది. ఆ రాత్రి నిద్ర పట్ట లేదు. ఉదయమే ఇంటికి వెళ్ళిపోయాను. ఆ రాత్రి మా అమ్మకు అకస్మాత్తుగా జబ్బుచేసి చాలబాధ పడినట్లు తెలిశాక విస్తుపోయాను. తల్లి హృదయం బాధపడినపుడు బిడ్డ హృదయం దానంతటి కదే బాధ పడుతుందేమో! అందుకే పాప పరిహారార్థం ఆ వేదనలను కల్పించుకోవలసి వచ్చినపుడు ఇట్లా కబుర్లు పంపుతూ వచ్చారనుకొంటాను. ఈ దృష్టితో ఆలోచించినపుడు మీరు ఆ వేదన పడినట్టే మీ అమ్మాయి కూడా ఆ వేదనపడి ఉంటుంది. "అయ్యో! నాన్న, అమ్మ ఎలా

బాధ పడుతున్నారో! ఎలా ఏడ్చుకొంటున్నారో! చావు కబురు సామాన్యమైందా" అని ఆమె ఆలోచిస్తూ మిమ్మల్ని గురించి ఆవేదన పడుతూ ఉండిఉంటుంది. అందరూ ఒకసారి ఆవేదన పడడంచేత ఒక రకమైన శిక్ష అనుభవించినట్లయింది. ఇందులో మరొక ఉద్దేశంకూడా ఉన్నది. చూడరాని దృశ్యాలను చూడకూడదు. ధర్మరాజును, ద్రౌపదిని శయ్యాగృహంలో చూచిన అర్జునుడు పాప పరిహారార్థం తీర్థయాత్ర చేశాడు. పత్నులను చూచినా అంతే. ఎవరి ఆనందానికైనా భంగాన్ని కల్గించడం పాపం. ఆ పాప పరిహార్థం తమ్ముతాము శిక్షించుకోవడం వుదాత్తమైన ఆదర్శం" అన్నాను.
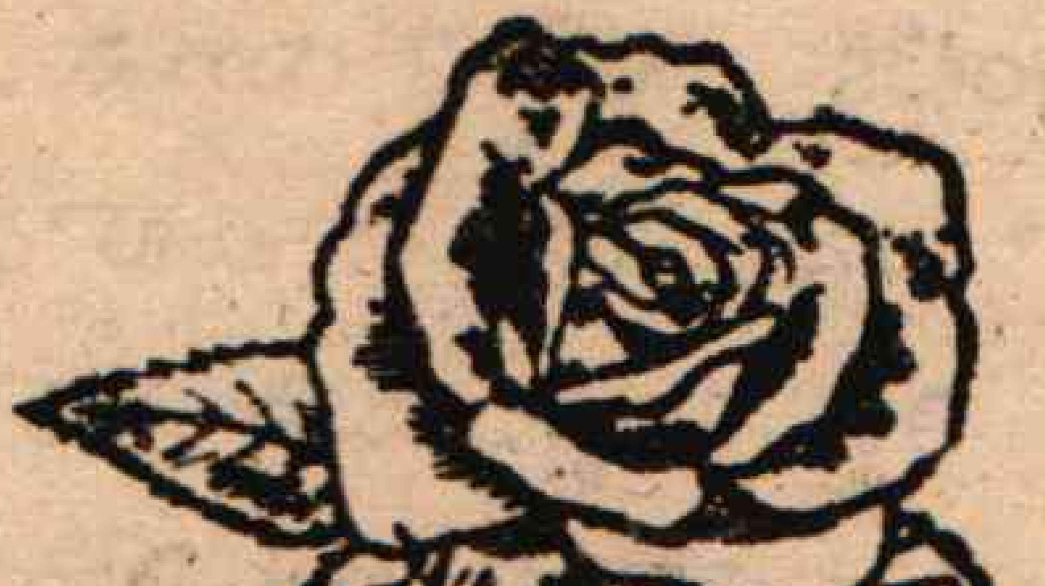
"ఏమో! కన్నవారి కడుపు తీపి ఒక్కటే నాకు తెలుసు. ఏది మంచో, ఏదిచెడో! ప్రపంచంతో నాకేం పని. మా అమ్మాయి బ్రతికింది. ఇది పునర్జన్మ అంతే చాలు" అన్నారాయన.